

KPMG
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
AUDIT
Borups Allé 177
Postboks 250
2000 Frederiksberg

Telefon 38 18 30 00
Telefax 72 29 30 30
www.kpmg.dk

KPMG's kvalificering af Dankort-omkostnings- undersøgelse for 2008 for fysisk handel

09-n001 HOL JDN 373000 09112 ny.docx

Indhold

1	Indledning	2
2	Konklusion	4
2.1	Bankernes omkostninger, 412 mio. kr	4
2.2	PBS' omkostninger, 205 mio. kr.	4
2.3	Samlet konklusion	5
3	Bankernes omkostninger - sammenfatning metode	6
4	Bankernes omkostninger - sammenfatning data og indberetning	8
5	Bankernes omkostninger - sammenfatning opregning	10
6	Opgørelse af omkostninger i PBS, 205 mio. kr.	11
6.1	Direkte omkostninger - metode for opgørelse af omkostningsbase	11

1 Indledning

Bekendtgørelsen, som styrer muligheden for at opkræve indløsningsgebyrer af forretningerne for modtagelse af Dankort i den fysiske handel, udløber den 31. december 2009.

For at få fastsat et nyt niveau for indløsningsgebyrerne, skal sektoren over for Konkurrencestyrelsen redegøre for de samlede omkostninger til drift og udvikling af Dankortet.

På baggrund af dette har PBS efter aftale med Konkurrencestyrelsen iværksat en omkostningsundersøgelse, der skal vise størrelsen af disse omkostninger for 2008 for fysisk handel. Den foretagne undersøgelse kan i hovedtræk opdeles i to dele:

- Opgørelse af omkostninger i pengeinstitutterne
- Opgørelse af omkostninger i PBS

KPMG er blevet anmodet om at foretage en kvalificering af den udarbejdede Dankort-omkostningsundersøgelse for 2008 for fysisk handel. Formålet hermed er at kvalificere undersøgelsens metodiske tilrettelæggelse, den tilhørende vejledning samt det opregnede resultat.

Kvalificeringen af Dankort-omkostningsundersøgelsen er overordnet delt i to dele, hvoraf den ene del vedrører bankernes omkostninger, mens den anden del vedrører PBS' omkostninger.

Kvalificeringen af bankernes omkostninger er yderligere opdelt i tre områder, henholdsvis metode, data/indberetning og opregning. For hvert af de tre områder tager kvalificeringen udgangspunkt i en række opstillede spørgsmål, der løbende er søgt besvaret med henblik på en samlet vurdering af undersøgelsen.

For så vidt angår PBS' omkostninger er kvalificeringen foretaget med udgangspunkt i en gennemgang af anvendte indregningskriterier, skøn og fordelingsnøgler i forbindelse med den interne økonomistyring.

Det skal i forbindelse med ovenstående fremhæves, at der med denne rapportering udelukkende er tale om en *kvalificering* af Dankort-omkostningsundersøgelsen og ikke en egentlig revision deraf.

Den detaljerede gennemgang af de enkelte omkostningstyper kan af fortrolighedshensyn ikke offentliggøres. Derfor har KPMG efter aftale med PBS og Konkurrencestyrelsen udarbejdet nærværende uddrag af vores mere detaljerede rapport af 8. oktober 2009 med henblik på Konkurrencestyrelsens offentliggørelse af heraf. Uddraget omfatter alle konklusioner og sammenfatninger.

De i uddraget anførte konklusioner er udarbejdet på baggrund af oplysninger og materiale modtaget af PBS. Modtagne oplysninger og materiale har ikke været genstand for egentlig revision eller review.

København, den 7. december 2009

KPMG

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Henrik O. Larsen
partner

Per Troelsgaard Sloth
director

2 Konklusion

Omkostningsundersøgelsen er for bankernes vedkommende foretaget med udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse. De adspurgte banker er valgt ud primært på baggrund af størrelse, således at stikprøven udgøres af både små, mellemstore og store banker. De modtagne indberetninger er efterfølgende opregnet til sektorniveau. Opgørelsen af PBS' omkostninger vedrørende Dankort er foretaget med udgangspunkt i en intern økonomirapportering, der danner baggrund for segmentrapportering til bestyrelsen.

2.1 Bankernes omkostninger, 412 mio. kr.

Vedrørende opgørelsen af bankernes omkostninger for 2008 for fysisk handel modtog PBS i løbet af maj måned bankernes første indberetninger i forbindelse med undersøgelsen. På baggrund af disse indberetninger har KPMG i samarbejde med PBS udarbejdet en række supplerende spørgsmål til bankerne, hvor bankerne blandt andet blev bedt om at angive en forklaring på områdernes organisering, tilrettelæggelse af opgaverne (automatiske contra manuelle) samt eventuelle supplerende forudsætninger til de allerede indberettede omkostninger. PBS har herefter kontrolleret og valideret bankernes indberetninger, hvilket resulterede i en første opgørelse af bankernes omkostninger vedrørende Dankort.

KPMG blev efterfølgende bedt om at foretage en kvalificering af bankernes indberettede omkostninger. Kvalificeringen tog udgangspunkt i en række opstillede spørgsmål, som løbende i denne rapport er forsøgt besvaret. Spørgsmålene vedrører overordnet den anvendte metode, de modtagne data/indberetninger samt selve opregningen af data til sektorniveau. KPMG's gennemgang og kvalificering af opgørelsen af bankernes omkostninger vedrørende Dankort medførte en række bemærkninger. De anførte bemærkninger relaterede sig primært til en overestimering af omkostningerne, om end der også forekom visse underestimeringer. På baggrund af disse bemærkninger iværksatte PBS en yderligere informationsindsamlingsproces hos bankerne med henblik på at opnå en større sikkerhed i det opregnede resultat af bankernes omkostninger på sektorniveau. Denne ekstra informationsindsamling har i visse tilfælde medført en afkræftelse af de anførte bemærkninger, mens det i andre tilfælde har medført en korrektion af bankernes indberettede omkostninger og dermed en ny og mere præcis opgørelse af bankernes omkostninger for 2008 for fysisk handel på 412 mio. kr.

2.2 PBS' omkostninger, 205 mio. kr.

Opgørelsen af PBS' omkostninger for 2008 for fysisk handel, som vedrører Dankort, er som nævnt indledningsvist foretaget med udgangspunkt i økonomirapportering, der danner baggrund for segmentrapportering til bestyrelsen. En rapportering der ud over bestyrelsen løbende overvåges af ledere i PBS på forskellige niveauer i organisationen med henblik på at sikre en fornuftig udvikling i forretningsenheden og en konsistens i opgørelse af forretningsenhedens resultatopfyldelse. Forhold der medvirker til at sikre validitet i økonomirapporteringens taloplysninger, der danner baggrund for opgørelsen af omkostningerne i PBS vedrørende Dankortet for 2008 for fysisk handel på 205 mio. kr.

KPMG har gennemgået og vurderet de indregningskriterier, skøn og fordelingsnøgler, som anvendes i forbindelse med udarbejdelsen af denne økonomirapportering vedrørende Dankort. På baggrund af denne gennemgang er det KPMG's vurdering, at der i forbindelse med opgørelsen af PBS' omkostninger vedrørende Dankort tages udgangspunkt i et grundlag,

der er udarbejdet på baggrund af relevante og retvisende indregningskriterier, skøn og fordelingsnøgler.

2.3 Samlet konklusion

På baggrund af den foretagne kvalificering af Dankort-omkostningsundersøgelsen for 2008 for fysisk handel er det KPMG's vurdering, at der anvendes en hensigtsmæssig metode ved såvel indhentning af omkostninger samt efterfølgende i forbindelse med opregningen til sektorniveau. For så vidt angår kvalificeringen af selve indberetningerne er KPMG i forbindelse dermed ikke blevet bekendt med væsentlige forhold, der afkræfter rigtigheden i disse indberetninger og dermed opgørelsen af de samlede omkostninger på i alt 617 mio. kr. for 2008 for fysisk handel vedrørende Dankort på sektorniveau. Dette inkluderende såvel bankernes som PBS's omkostninger.

3 Bankernes omkostninger - sammenfatning metode

Spørgsmål

Medtager indberetningsskemaet relevante omkostningsområder?

Svar

Efter en gennemgang af indberetningsskemaets omkostningsområder samt tilhørende vejledning er det KPMG's vurdering, at indberetningsskemaet medtager alle væsentlige og relevante omkostningsområder i relation til drift og udvikling af Dankortet. Det skal særligt bemærkes, at i den tilhørende vejledning indgår en anbefaling af, hvordan bankerne bør beregne deres interne timepris. I denne anbefaling indgår ud over almindelig løn både direkte lønrelaterede omkostninger samt overheadtillæg til dækning af bygninger, arbejdspladser, stabsfunktioner m.v.

Spørgsmål

Kan priserne (stk.-priser) dokumenteres/sandsynliggøres for at sikre høj kvalitet på indberetningsdata?

Svar

Ud for hvert indberetningspunkt i indberetningsskemaet er der plads til at angive en supplerende forklaring, som skal være med til at dokumentere/sandsynliggøre den indberettede omkostning, herunder en eventuel stk.-pris, hvor dette måtte være relevant. Det skal desuden bemærkes, at der i den tilhørende vejledning til indberetningsskemaet er fremhævet, at både stk.-pris, antal og samlet omkostning så vidt muligt skal udfyldes ved hver indberetningspost. Derudover er det særligt fremhævet, at hver indberetningspost skal indeholde en forklaring med de vigtigste forudsætninger og begrundelser for den angivne omkostning. Det er KPMG's vurdering, at indberetningsskema og tilhørende vejledning er med til at sikre, at priserne dokumenteres og sandsynliggøres med henblik på at opnå en høj kvalitet i indberetningsdata.

Spørgsmål

Sikrer vejledning samt eventuelle supplerende oplysningsaktiviteter, at mængdeafhængige og ikke-mængdeafhængige aktiviteter holdes adskilt i forbindelse med tidsangivelser?

Svar

Som udgangspunkt hjælper indberetningsskemaets skabelon samt den tilhørende vejledning ikke med til at sikre ovenstående omkostningsadskillelse i indberetningerne. Vi har som en følge deraf gennemgået bankernes indberetninger med henblik på at sikre, at omkostninger med forskellige omkostningsdrivere holdes adskilt, herunder særligt at mængdeafhængige og ikke-mængdeafhængige omkostninger holdes adskilt i forbindelse med tidsangivelser.

Vores gennemgang af bankernes indberetninger har ikke givet anledning til nogen væsentlige bemærkninger, og omkostningsadskillelsen i bankernes indberetninger vurderes dermed tilstrækkelig.

Spørgsmål

Sikrer vejledning samt eventuelle supplerende oplysningsaktiviteter tilstrækkelig ensartethed i indberetningen?

Svar

Det er KPMG's vurdering, at vejledning samt supplerende opfølgings- og oplysningsaktiviteter er medvirkende til at sikre en tilstrækkelig ensartethed i modtagne besvarelser/indberetninger.

Spørgsmål

Virker den anvendte metodetilgang relevant sammenlignet med lignende omkostningsstudier?

Svar

I PBS' tilfælde har man udarbejdet en forholdsvis detaljeret vejledning til sit indberetningsskema. Man har i indberetningsskemaet bedt de forskellige banker om at dokumentere og sandsynliggøre deres indberetninger. Der er efter modtagelse af indberetninger foretaget opfølgning på de indberettede oplysninger samt efter behov efterspurgt yderligere nødvendigt materiale hos de enkelte banker. Det er KPMG's vurdering, at den anvendte metodetilgang virker relevant sammenlignet med lignende omkostningsstudier.

4 Bankernes omkostninger - sammenfatning data og indberetning

Spørgsmål

Kan besvarelsen af de enkelte omkostningsområder suppleres med en kort beskrivelse af områdets organisering og teknologiunderstøttelse til understøttelse af kvalificering af omkostningsgrundlaget?

Svar

Efter modtagelse af bankernes indberetningsskemaer har PBS ud over specifik opfølgning på de modtagne indberetninger sendt bankerne supplerende spørgsmål i forbindelse med Dankort-omkostningsundersøgelsen, hvor bankerne blandt flere ting skal angive en forklaring af områdernes organisering, tilrettelæggelse af opgaverne (automatiske contra manuelle) samt eventuelle supplerende forudsætninger til de allerede indberettede omkostninger. Alle deltagende banker i omkostningsundersøgelsen har besvaret de supplerende spørgsmål, og vores gennemgang deraf har ikke givet anledning til bemærkninger.

Spørgsmål

Sikres der et vist mål af sammenlignelighed mellem resultaterne fra undersøgelsen af omkostningerne fra pengeinstitutterne og PBS?

Svar

Til trods for at de to omkostningsopgørelser for henholdsvis PBS og bankerne som udgangspunkt er udarbejdet med to forskellige formål for øje, vurderes det, at selve grundlaget samt detaljeringsniveauet deri medvirker til at sikre en vis sammenlignelighed mellem PBS' og bankernes omkostninger, forstået på en sådan måde, at det i begge tilfælde vurderes at være relevante og tilstrækkeligt detaljerede omkostninger, der medtages i omkostningsundersøgelsen. Opgørelsen af bankernes omkostninger er foretaget med udgangspunkt i bankernes indberetninger, som efterfølgende er blevet kvalificeret og vurderet af PBS, mens opgørelsen af PBS' egne omkostninger er foretaget med udgangspunkt i en økonomirapportering, der danner baggrund for segmentrapportering til bestyrelsen, og som er udarbejdet på baggrund af oplysninger i selskabets interne økonomisystem, hvortil der er fuld transparens.

Spørgsmål

Bliver de indberettede oplysninger dokumenteret/sandsynliggjort og indeholder indberetningerne en tilstrækkelig detaljeringsgrad?

Svar

Kvalificering af indberetningsskema, vejledning samt indberetninger har givet anledning til følgende væsentlige bemærkninger omkring dokumentation:

- I indberetningsskemaerne er der ikke angivet anden form for dokumentation end de af bankerne angivne forklaringer, hvilket alt andet lige medfører en vis usikkerhed i opgørelsen af de indberettede omkostninger, idet der således ikke foreligger nogen form for underliggende dokumentation, der underbygger og dokumenterer de indberettede omkostninger. Vi har ikke i forbindelse med vores kvalificering af Dankort-omkostningsundersøgelsen foretaget egentlig revision af de indberettede oplysninger i form af kontrol til underliggende dokumentation.

Ud over ovenstående bemærkning har gennemgangen af bankernes dokumentation ikke givet anledning til nogen væsentlige bemærkninger.

Spørgsmål

Er relevante omkostninger såvel som indtægter (direkte og indirekte/afledt) medtaget i undersøgelsen?

Svar

Ja, vurderet ud fra vores gennemgang af bankernes indberetninger er det vores vurdering, at relevante omkostninger såvel som indtægter medtages i undersøgelsen. Dette forhold formodes i væsentlig grad at kunne tilskrives det anvendte indberetningsskema samt den tilhørende vejledning, som tidligere er vurderet at medtage alle væsentlige og relevante omkostningsområder i relation til drift og udvikling af Dankortet.

Som det er identificeret løbende i denne rapport, har der været en række forhold, der har indikeret, at enkelte banker inden for et eller flere indberetningspunkter har foretaget en indberetning, der syntes enten at overestimere eller underestimere de reelle omkostninger vedrørende Dankortet. De anførte bemærkninger relaterede sig primært til en overestimering af omkostningerne, om end der også forekom visse underestimeringer. Hvor der har været tale om væsentlige forhold i relation til omkostningsundersøgelsen, er der blevet foretaget en nærmere undersøgelse af forholdene og dermed opnået en større validitet i det af bankerne indberettede talgrundlag. Den nærmere undersøgelse har i visse tilfælde medført en afkræftelse af de anførte forhold, mens det i andre tilfælde har medført en korrektion af bankernes indberettede omkostninger.

Spørgsmål

Sikres der et vist mål af sammenlignelighed mellem indberetningerne, og hjælper skemaet til konsistens i indberetningerne?

Svar

Vores gennemgang af sammenlignelighed gav anledning til en række detailbemærkninger for de enkelte omkostningstyper. På baggrund af disse bemærkninger iværksatte PBS en yderligere informationsindsamlingsproces hos bankerne med henblik på at opnå en større

sikkerhed i det opregnede resultat af bankernes omkostninger på sektorniveau. Denne ekstra informationsindsamling har i visse tilfælde medført en afkræftelse af de anførte bemærkninger, mens det i andre tilfælde har medført en korrektion af bankernes indberettede omkostninger og dermed en ny og mere præcis opgørelse af bankernes omkostninger.

5 Bankernes omkostninger - sammenfatning opregning

Spørgsmål

Anvendes en relevant statistisk metode til opregningen af omkostningerne til sektorniveau?

Svar

Opregningen af omkostninger tager udgangspunkt i en af ti forskellige anvendte opregningsdrivere. Denne differentiering af anvendte drivere medvirker til at give et mere retvisende billede af de samlede omkostninger på sektorniveau. På baggrund af en gennemgang af underliggende regneark samt vurdering af anvendte opregningsdrivere er det KPMG's vurdering, at der for opregning af omkostninger til sektorniveau anvendes en relevant statistisk metode.

Spørgsmål

Anvendes relevante mængder i opregningen, og er selve beregningerne foretaget korrekt?

Svar

På baggrund af en teknisk gennemgang af underliggende regneark, hvilken har omfattet gennemgang af talgrundlag, efterregning af både opregning og de samlede omkostninger på sektorniveau, er det KPMG's vurdering, at der i forbindelse med opregning af omkostninger anvendes relevante mængder/opregningsdrivere, og at beregningerne er foretaget korrekt.

6 Opgørelse af omkostninger i PBS, 205 mio. kr.

Udgangspunktet for opgørelse af omkostninger i PBS relateret til Dankort er den interne økonomirapportering til bestyrelsen, der indeholder et regnskab, hvor omkostninger og indtægter er angivet pr. segment. Produktregnskabet for Dankort udgør en del af segmentet Kortprocessing. Produktregnskabet for Dankort og segmentet Kortprocessing overvåges af ledere på forskellige niveauer med henblik på at sikre en fornuftig udvikling i forretningsenheden og en konsistens i opgørelse af forretningsenhedens resultatopfyldelse.

Den interne økonomirapportering er baseret på internt udviklede regnearksmodeller, og baserer sig på data fra selskabets økonomisystem. Den månedlige økonomirapportering sker med udgangspunkt i veletablerede interne forretningsgange. Den i de internt udviklede regnearksmodeller foretagne modellering af data fra økonomisystemet sker efter samme metoder og fordelingsnøgler, som har været anvendt over den seneste årrække.

Opgørelsen af omkostninger i PBS relateret til Dankort til brug for sektorens samlede opgørelse over for Konkurrencestyrelsen, er således ikke baseret på metoder, fordelingsnøgler eller andet, der er forberedt specifikt til Konkurrencestyrelsens undersøgelse.

På trods af at opgørelsen af omkostninger i PBS relateret til Dankort ikke er forberedt specifikt til Konkurrencestyrelsens undersøgelse, er det KPMG's vurdering, at den anvendte metodetilgang til opgørelse af omkostninger i PBS relateret til Dankort virker relevant.

KPMG har i forbindelse med kvalificeringen af Dankort-omkostningsundersøgelsen ikke foretaget kontrol af oplyste beløb til underliggende dokumentation i form af eksterne bilag, interne timeregistreringer eller verificeret opgjorte timepriser.

6.1 Direkte omkostninger - metode for opgørelse af omkostningsbase

Med udgangspunkt i den interne økonomirapportering kan omkostninger i PBS relateret til Dankort grupperes således:

- Direkte omkostninger
- Indirekte omkostninger
- Allokerede omkostninger.

De primære omkostningstyper indeholdt i direkte omkostninger vedrører omkostninger forbundet med databehandling, konsulenter og afskrivninger. Disse omkostninger er baseret på eksterne fakturaer.

I forbindelse med opgørelsen af de direkte omkostninger vedrørende Dankort er der hverken anvendt skøn eller fordelingsnøgler, men derimod omkostninger der kan henføres direkte til Dankort.

De primære omkostningstyper indeholdt i indirekte omkostninger vedrører omkostninger forbundet med udvikling og service, der kan henføres direkte til Dankort-området. Indirekte omkostninger henføres til produktregnskabet for Dankort på baggrund af timeregistreringer og sker således på baggrund af konterede timer i timeregistreringssystemet gange en standard timesats.

Indirekte omkostninger fordeles på baggrund af timeregistreringer. Der er således ingen skøn forbundet med opgørelsen af de indirekte omkostninger, ligesom der ikke anvendes fordelingsnøgler.

Allokerede omkostninger fordeles til produktregnskabet for Dankort på baggrund af allokering ud fra fordelingsnøgler, der baserer sig på en blanding af timeregistreringer og dataforbrug.